

**Realisatie van windturbines door Engie deelgebied 6
Kaprijke**

**Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Proefsleuvenonderzoek – 2019A470**

Colofon

Titel: Realisatie van windturbines door Engie deelgebied 6, Kaprijke
Nota – Archeologisch vooronderzoek
Programma van maatregelen
Proefsleuvenonderzoek - 2019A470

Status: Definitief

Datum: 2 oktober 2019

Auteur: A. Claus, B. Vermeulen

Projectbegeleiding: M. Van de Vijver

Kaartvervaardiging: B. Vermeulen

Terreinwerk: A. Claus, N. Struyf, B. Vermeulen,
K. Van Quaethem, M. Van de Vijver

Projectcode: 2019A470

Raaproject: MEKA05

Erkend archeoloog (type 1): RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België,
Begoniastraat 13
9810 Eke

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA
Begoniastraat 13
9810 Eke
telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99
E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2019

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Het archeologisch vooronderzoek kon volledig uitgevoerd worden en leverde voldoende informatie op om een gefundeerde uitspraak te doen over de aan-/afwezigheid van archeologisch erfgoed in de ondergrond van het projectgebied, de potentiële kenniswinst ervan en de omgang hiermee.

Voor de aanleg van drie windturbines in Kaprijke werd in 2016 een archeologienota opgesteld.¹ Op basis van de verzamelde gegevens werd een gunstige verwachting opgesteld voor sporensites, in het bijzonder voor sites uit het Neolithicum en de metaaltijden. Het projectgebied bevindt zich namelijk tussen de grote dekzandrug van Maldegem-Stekene, waar tal van archeologische vindplaatsen gekend zijn, en een kleinere dekzandrug. Ook de aanwezigheid van grafcircels in de directe omgeving, kan wijzen op potentiële sporen van bewoning ter hoogte van het projectgebied. Omwille van de initiële gunstige verwachting, werd een proefsleuvenonderzoek voorgesteld volgens het 'uitgesteld traject'. Dit onderzoek werd door RAAP België bvba uitgevoerd in twee perioden: op 15 april en op 29 augustus 2019. Deze nota vormt het resultaat en de rapportage van het proefsleuvenonderzoek.

1.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

In totaal werden 13 proefsleuven aangelegd, waarvan acht ter hoogte van WT12 en vijf op de terreinen van WT11. Voor WT10 zijn er tot op heden geen ontwerpplannen beschikbaar. Het vooronderzoek voor deze turbine kon dus niet uitgevoerd worden en dient uitgesteld te worden. In de huidige nota werden enkel de resultaten van WT11 en WT12 besproken.

Ter hoogte van enkele interessante sporen of sporencusters werden de sleuven uitgebreid met een kijkvenster. De ruimte voor deze kijkvensters was gezien de afbakening van het plangebied vrij beperkt. De totaaloppervlakte van de proefsleuven inclusief kijkvensters bedraagt 808 m², goed voor een dekkingsgraad van **15,7 %** van het onderzochte projectgebied (WT11 – 12). Met dit percentage werd de minimale dekkingsgraad van 12,5 % bereikt en werd voldoende onderzocht om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen over het archeologisch potentieel van het terrein.

Ter hoogte van het plangebied bestond de bodemopbouw voornamelijk uit drie horizonten: bovenaan een ca. 30 cm dikke Ap-horizont of ploeglaag, daaronder een ca. 10 cm dikke Bhs-horizont (of plaatselijk een vermengde BC-horizont), die geleidelijk overgaat in een C-horizont, bestaande uit vochtig en zandig moedermateriaal. Op verschillende locaties is de Bhs-horizont duidelijk afgetopt. Sporadisch kan er zich een kleine bruingrijze bewerkte laag onder de bouwvoor aftekenen. Deze is het resultaat van landbouwactiviteiten.

Het aangetroffen sporenbestand is beperkt. Er werden voornamelijk lineaire sporen (grachten en greppels) en kuilen aangetroffen. De meerderheid van de aangetroffen grachten werden ingezet

---

¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/759>

voor afbakening en waterafvoer van de akkerpercelen. Er werd één mogelijke mestkuil aangetroffen en een andere kuil bevatte de houtskoolrijke restanten van een haard. Voor wat betreft paalsporen werd er slechts één mogelijke onderzijde van een paalspoor aangetroffen, evenals één recent paalspoor, afkomstig van recent hekwerk. Tot slot werden ook een aantal natuurlijke gevormde grondsporen (diepere restanten van bodemvorming en sporen gevormd door doorworteling) evenals recente verstoringen aangetroffen. Door het ontbreken van vondstmateriaal in de meeste sporen, is een absolute datering van de sporen niet mogelijk. Enkel in kuil S3 en greppel S13 werd archeologisch vondstmateriaal aangetroffen. Het betrof respectievelijk een fragment geglazuurd, roodgebakken aardewerk en een tegelfragment. Beide vondsten dateren vermoedelijk uit de Nieuwe tijd (16de – 18de eeuw) of jonger.

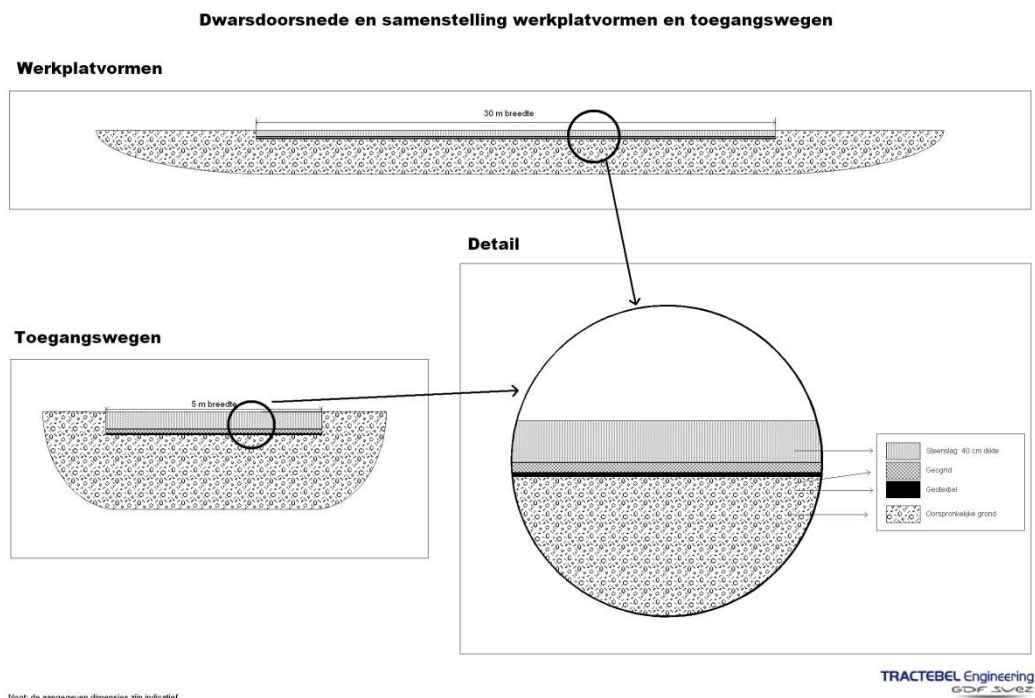
Door een gebrek aan duidelijk dateerbare vondsten, sporen of structuren, is het voor de datering van het projectgebied interessant om de ligging van de grachten in de proefsleuven te bekijken. Na projectie op de Atlas Der Buurtwegen (ca. 1840), kunnen we opmerken dat de grachten in de onderzochte zones de perceelsindeling van kenmerkende repelpercelen volgen. Deze indeling, die laatmiddeleeuws is in oorsprong, kan bijgevolg als *terminus post quem* dienen voor de aanleg van de grachten. De aangetroffen grachten zijn dus ten vroegste laatmiddeleeuws, en mogelijk nog recentier. De aangetroffen kuilen hebben een sterk gelijkaardige vulling. Chronologisch zijn ze wellicht ook laatmiddeleeuws of jonger.

1.3 Impactbepaling

De aanleiding voor het uitgevoerde archeologische vooronderzoek is de geplande bouw van drie windturbines, zoals beschreven in de bekrachtigde archeologienota² (ID 759). De werken kaderen binnen een groter windturbineproject langs de N49. Iedere windturbine wordt voorzien van een werkplatform, fundering en toegangsweg. De diepste verstoring bevindt zich ter hoogte van de fundering voor de windturbine. Deze ronde fundering met een diameter van 20 m wordt voorzien op 3,20 m dikte. Voor het werkplatform (25 bij 40 m) en de toegangsweg (5 m breed) wordt 40 à 50 cm afgegraven vanaf het maaiveld, d.i. de dikte van de onstabiele teelaarde. Concreet zullen de graafwerkzaamheden in alle onderzochte zones een destructieve impact hebben op het onderliggende bodemarchief.

---

² VAN DE VIJVER ET AL., 2016

Figuur 1 Doorsnede van de werkvlakken en toegangswegen (©ENGIE)

1.4 Waardering van de archeologische site

Zoals vermeld heeft het proefsleuvenonderzoek slechts een beperkte hoeveelheid aan archeologische sporen opgeleverd. Het betreft hoofdzakelijk lineaire sporen en kuilen die gelinkt kunnen worden aan de landbouwinrichting en –gebruik van het gebied sinds de late middeleeuwen. Er werden geen sporen, sporenclusters, structuren of vondsten aangetroffen die wijzen op bewoning, begraving of andere activiteiten. Het betreft dus als het ware *off site*-fenomenen. De meerderheid van de sporen zijn, omwille van hun overlap met de repelpercelering, ten vroegste te dateren vanaf de late middeleeuwen. Een aantal van de grachten zijn tevens zichtbaar op 19de-eeuws kaartmateriaal.

Op basis van de resultaten dient het wetenschappelijk kennispotentieel van de onderzochte terreinen (WT11 en WT12) bijgesteld te worden naar **laag**. Ter hoogte van het projectgebied werden met andere woorden geen relevante archeologische relictten vastgesteld die een informatieve meerwaarde zullen genereren.

Bijgevolg wordt een vervolgonderzoek door middel van een archeologische opgraving niet nodig geacht.

2 Programma van maatregelen

Aangezien er geen verdere maatregelen voorzien worden, is er geen 'programma van maatregelen' noodzakelijk.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op de **meldingsplicht** die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.

3 Bibliografie

VAN DE VIJVER, M., VANHOLME, N. & RYSSAERT, C. (2016) *Realisatie van windturbines door Electrabel Deelgebied 6 Kaprijke: verslag van resultaten*. Nazareth: Raap, p. 45.